

	Центральнoукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Назва дисципліни Сімейне право			
		Статус дисципліни Цикл професійної підготовки вибіркового компонента			
Галузь знань	08 Право				
Спеціальність	081 Право				
Освітня програма	Право				
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)				
Форма навчання	Денна/заочна				
Курс	3				
Семестр	5				
Обсяг дисципліни	Кредити	4	Години	120	
	Лекційні			34/4	
	Практичні/семінарські			20/2	
	Лабораторні				
	Самостійна робота			66/114	
Семестровий контроль	Диференційований залік				
Викладач	<i>Чернік Світлана Дмитрівна, к.і.н., доцент кафедри права та правоохоронної діяльності, доцент</i>				
Контактна інформація	<i>s.d.chernik@cuspu.edu.ua</i>				
Кафедра	<i>кафедра права та правоохоронної діяльності</i>				
Факультет	<i>Історії, бізнес-освіти та права</i>				
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	<p><i>Сімейне право є важливою навчальною дисципліною, в межах якої вивчаються особисті немайнові та майнові відносини, які виникають на основі шлюбу, споріднення та усиновлення. Зокрема, предмет і метод сімейного права, система сімейного права, об'єкти та принципи правового регулювання, зміст сімейних правовідносин, права та обов'язки подружжя, батьків та дітей, інших родичів, визначення походження дитини, форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування тощо. Вивчення навчальної дисципліни «Сімейне право» базується на основі нормативних актів, наукових і навчальних джерел, які розкривають суть і особливості сімейних правовідносин.</i></p>				
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)	<p><i>Метою курсу є формування системи знань про поняття, предмет та метод сімейного права, його джерела, основні інститути, особливості правового регулювання сімейних правовідносин та загальні закономірності і характерні особливості виникнення, функціонування і зміни сімейного законодавства в Україні.</i></p>				
Компетентності	<ul style="list-style-type: none"> - здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу; - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; - здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; - навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; 				

	<ul style="list-style-type: none"> - здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; - здатність бути критичним і самокритичним; - здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); - здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; - здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми; - здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій; - повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи; - здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів сімейного права.
<p>Програмні результати (Чому можна навчитися)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання; - проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел; - формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми; - давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю; - складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами; - використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин; - володіти базовими навичками риторики; - доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло; - працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи; - виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи; - демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм сімейного права.
<p>Зміст дисципліни</p>	<p><i>Розділ 1. Шлюб та сім'я. правовідносини подружжя. Тема 1. Поняття сімейного права. Тема 2. Сімейні правовідносини. Тема 3. Поняття шлюбу. Тема 4. Особисті немайнові правовідносини подружжя. Тема 5. Майнові правовідносини подружжя. Тема 6. Припинення шлюбу.</i></p> <p><i>Розділ 2. Правовідносини батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів. Тема 7. Визначення походження дітей. Тема 8. Особисті немайнові правовідносини батьків і дітей. Тема 9. Майнові правовідносини батьків і дітей. Тема 10.</i></p>

	<p>Правовідносини інших членів сім'ї та родичів. Тема 11. Форми влаштування дітей, що залишилися без піклування батьків. Усиновлення в Україні. Тема 12. Опіка і піклування над дітьми. Влаштування дітей у сім'ї.</p>
<p>Критерії оцінювання роботи студентів</p>	<p>Критеріями оцінки є: усні відповіді: повнота розкриття питання; логіка викладання, культура мови; емоційність та переконаність; використання основної та додаткової літератури; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; виконання письмових завдань: повнота розкриття питання; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; охайність оформлення письмової роботи. Максимальний бал за виступ з питань певної теми модуля на семінарському занятті – 5 балів. До 2-х балів ставиться студентові, який робить вдалі доповнення протягом семінарських занять з певної теми модуля, виправляє неточності, однак при цьому індивідуально не виступає з окремих питань. Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів. За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі - роботі конференції, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, були учасниками олімпіад, конкурсів тощо можуть нараховуватися додаткові бали: до 5 балів.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>- обов'язкове відвідування навчальних занять; - активність студента під час семінарських занять; - своєчасне виконання завдань самостійної роботи; - відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені на консультаціях. Не допустимо: - пропуск занять без поважних причин; - запізнення на заняття; - користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до історико-правових джерел); - порушення правил академічної доброчесності.</p>
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p>Онлайн-ресурси: - Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua - Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: www.library.univ.kiev.ua - Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib - Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського URL: http://library.kr.ua/. - Наукова бібліотека Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. В.Винниченка URL: http://www.kspu.kr.ua/ua/pro-biblioteku/novynu. - Сайт Верховної Ради України (законодавство). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main - Сайт журналу «Право України». URL: http://pravoua.com.ua/ http://www.ligazakon.ua/ - Українська правнича фундація. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/REF0010079</p>

Матеріально-
технічне забезпечення

Аудиторії корпусу № 1 ЦДПУ ім. В.Винниченка, мультимедійне обладнання або ноутбук, смартфони, презентаційні матеріали до курсу, навчальна та наукова література.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. (зі змінами)
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 року // Офіційний Вісник України. – 2008. – № 93. – Ст. 3103.
3. Конвенція ООН про права дитини від 20.11.1989 року (дата набуття чинності для України – 27.09.1991 року).
4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 року (дата набуття чинності для України – 23.03.1976 року) // Вісник Конституційного Суду України. – 2007. – № 11.
5. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року № 2947-III
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.
6. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/stru>.
7. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 року № 1618-IV
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.
8. Про захист суспільної моралі: Закон України від 20.11.2003 року № 1296-IV
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1296-15>.
9. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 року
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>.
10. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.01.2005 року
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>.
11. Про державну реєстрацію актів цивільного стану : Закон України від 1.07.2010 року
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2398-17>.
12. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 року
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1382-15>.
13. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 7.12.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>.
14. Про затвердження Порядку здійснення добровільного медичного обстеження осіб, які подали заяву про реєстрацію шлюбу : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2002 року №1740
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1740-2002-%D0%BF>.
15. Про затвердження Положення про дитячий будинок сімейного типу : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 року № 564
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/564-2002-%D0%BF>.
16. Про затвердження Положення про прийомну сім'ю : Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 року № 564
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/565-2002-%D0%BF>.
17. Правила внесення змін до актових записів цивільного стану, їх поновлення та анулювання: Наказ Міністерства юстиції України від 12.01.2011 року
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0055-11>.

18. Про внесення змін та доповнень до Правил реєстрації актів цивільного стану в Україні: Наказ Міністерства юстиції України від 18.10.2000 року № 52/5 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0719-00>.

19. Правила опіки та піклування, затверджені наказом Державного комітету України у справах сім'ї та молоді, Міністерства освіти України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства праці та соціальної політики України № 34/166/131/88 від 26.05.1999 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0387-99>.

20. Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 09.09.2013 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z1697-13>.

Основна

21. Курило Т.В. Сімейне право України : навч. посіб. / Т. В. Курило, В. О. Кучер, В. М. Парасюк, О. Ю. Баліцька, І. М. Свхутич; ред.: Т. В. Курило; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2015. 315 с.

22. Личенко І.О.. Сімейне право : навч.-метод. посіб.; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів : Бадікова Н. О. [вид.], 2019.. 153 с.

23. Процьків Н.М. Сімейне право : навч.-метод. посіб.; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича : Рута, 2021. 139 с

24. Сімейне право України / Т.В. Боднар, В.С. Гопанчук, О.В. Дзера та ін.; за заг. ред. Т.В. Бондар, О.В. Дзери. К.: Юрінком Інтер, 2016. 356 с.

25. Сімейне право України: Навч. посібник – 2-ге вид., виправл. і доп. /Апопій І. В. К.: ЦУЛ, 2019. 360 с.

26. Сімейне право України: підручник / за ред. А. О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.

27. Сімейне право України: Підручник / С.Б. Булеца, В.В. Заборовський, В.Г. Фазикош та ін. ; за ред. С.Б. Булеци, В.Г. Фазикоша. К. : Знання, 2015. 375с.

28. Сімейне право України : підручник / [Бойчук Т. В. та ін. ; за ред. А. О. Дутко] ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 479 с.

29. Чеховська І. В. Сімейне право : практикум / І. В. Чеховська, Л. О. Самілик. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. 132 с.

30. Бек У.П. Сімейне право України : конспект лекцій / У. П. Бек, С.Л. Дембіцька ; Нац. ун-т "Львів. політехніка", Навч.-наук. ін-т права та психології. Львів : Растр-7, 2018. 192 с.

Допоміжна

31. Байрачна М. І. Правова природа шлюбного договору. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Юридичні науки.* 2019. Т. 30(69), № 3. С. 45-50.

32. Белов Д. М., Палешник Л. І. Деякі проблеми укладення шлюбного договору. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право.* 2015. Вип. 33(1). С. 148-151.

33. Буряченко А. М. Розвиток законодавства про відповідальність за невиконання обов'язку щодо надання

утримання в сімейному праві України. *Університетські наукові записки*. 2020. № 3-4. С. 169-181.

34. Гопанчук В. С., Войтенко Т. В. Омана як відносна підстава недійсності шлюбу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2014. Вип. 29(1). С. 133-136.

35. Григор'єва А. Умови встановлення в судовому порядку факту проживання однією сім'єю чоловіка та жінки без шлюбу та докази, які це підтверджують. *Юридичний вісник*. 2014. № 3. С. 343-350.

36. Грицик А. С. Аналіз судової практики щодо визнання шлюбних договорів недійсними. *Цивілістична процесуальна думка*. 2016. №4. С. 21-24.

37. Дутко А. Шлюб як юридична конструкція: реалії та перспективи. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки*. 2016. № 855. С. 398-403.

38. Дякович М. М. Припинення шлюбу внаслідок його розірвання за сімейним правом України. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 1. С. 125-131.

39. Євко В. Ю. Здійснення батьками дитини її права на свободу пересування. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2020. № 2. С. 44-60.

40. Кройтор В. А. Особливості порядку стягнення аліментів на неповнолітніх дітей. *Університетські наукові записки*. 2013. № 1. С. 86-93.

41. Лапчевська О.Ф. Застосування до батьків санкцій сімейно-правової відповідальності: теоретичні аспекти. *Держава і право*. 2013. Вип. 60. С. 256-262.

42. Майкут Х.В. До питання укладення, зміни та припинення шлюбного договору. *Порівняльно-аналітичне право*. №1. 2018. С. 102-104.

43. Менджул М. В. Сутнісні ознаки принципів сімейного права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2019. Вип. 58(1). С. 128-131.

44. Нікітенко Р. С. Докази і доказування у справах окремого провадження про розірвання шлюбу. *Право і суспільство*. 2014. № 3. С. 86-91.

45. Оніщук О. М. Класифікація батьківських прав. *Юридична Україна*. 2019. № 9. С. 23-28.

46. Пилипенко Ю. О. Правове регулювання фактичних шлюбних відносин за законодавством зарубіжних країн. *Право і суспільство*. 2015. №4(3). С. 104-111.

47. Розгон О. Припинення шлюбу в разі його розірвання та визнання фіктивним: відмінності між правовими наслідками на прикладах судової практики. *Вісник Національна асоціація адвокатів України*. 2018. № 19 (46). 2018. С. 620-623.

48. Сафончик О. І. Теоритичні аспекти шлюбно-сімейних правовідносин. *Часопис цивілістики*. 2016. Вип. 21. С. 28-31.

49. Сидоренко С. І. Теоретичні засади визначення поняття та юридичної сутності недійсності шлюбу у сімейному праві. *Університетські наукові записки*. 2017. № 3. С. 141-148.

50. Солодухіна Л. С. Захист житлових прав дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа в Україні: стан та перспективи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 13-14. С. 130-136.

51. Спектор О. М. Особливості розірвання шлюбу подружжям, яке має неповнолітніх дітей. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право.* 2016. Вип. 41(1). С. 124-129.
52. Тімуш І. С. Захист особистих немайнових прав батьків як учасників сімейних правовідносин. *Молодий вчений.* 2020. № 1(1). С. 26-29.
53. Ходак С. М. Способи захисту інтересів у сімейному праві. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія : Право.* 2021. № 12. С. 162-172.
54. Чернега В. М. Класифікація заборонних норм сімейного права. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Юридичні науки.* 2021. №1. С. 127-130.
55. Чернега В. М. Своєрідність норм сімейного права – нормативного фундаменту механізму правового регулювання сімейних відносин. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право.* 2020. Вип. 62. С. 178-182.
56. Черновалюк Ю. Ю. Права та обов'язки батьків-вихователів дитячого будинку сімейного типу з виховання дітей. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція.* 2018. Вип. 33. С. 96-98.
57. Шусть М. С. Проблема визначення місця сімейного права в системі права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право.* 2021. Вип. 67. С. 106-109.
58. Юніна М. П. Проблемні питання інституту шлюбу в сучасному сімейному праві України. *Порівняльно-аналітичне право.* №1. 2018. С. 126 - 129.